Mese és mítosz kapcsolata
A teremtésmítoszok mint világalkotási alapmodellek

Mi a mítosz?

- Gondolkodás- és kifejezésmód, élet- és cselekvési forma. (Kerényi Károly)
- „Búvárharang”. (Ortega y Gasset)
- Kulturális erő. (Bronislaw Malinowski)

Orosz mítoszkutató iskola:

- A világmindenség legátfogóbb, globális alapkérdéseit megválaszoló történet.
- A világ megértésének fő formája. A valóság értelmezése.
- Igaz beszéd.
- Világlátás.
- Egy nép kellően megbízható bölcseleti gyűjteménye, szent szellemi kincsestára, féltve őrzött hagyományai.

Joseph Campbell:

- Az univerzum éneke. A szférák zenéje.
- A tapasztalat egyfajta belső térképe.
- Spirituális útmutatás. Befelé vezető út.

A mítosz funkciói

1. Társadalmi-szociológiai funkció
    - Harmónia megteremtése egyén és társadalom között
    - Egy bizonyos társadalmi rend fenntartása és érvényesítése

2. Ökológiai funkció
    - Harmónia megteremtése társadalom és természet között

3. Misztikus funkció
    - Univerzum csodájának misztériuma

4. Kozmológiai funkció
    - Világegyetem működési elvének megértése

5. Pedagógiai funkció
    - Körülményektől függetlenül hogyan lehet leélni egy emberi életet
    - „A mítoszok meg tudnak tanítani erre.” (Joseph Campbell)

Mitológiai alaptémák

- Állatmítoszok
- Kozmogóniai mítoszok
- Teremtésmítoszok
- Túlvilágjáró mítoszok
- Kultúrhérosz-mítoszok
- Kalendáriumi mítoszok
- Eszkatologikus mítoszok

Mítosz mesévé alakulásának folyamata

deritualizálódás → deszakralizálódás → konkrét jelleg eltűnése → „kitalálás” (emberi közreműködés)

→ mitikus hős helyét a köznapi hős veszi át → meghatározott mitikus múlt helyébe a meghatározatlan mesebeli idő lép (egyszer volt, hol nem volt)

→ elhalványul az eredetmagyarázó tartalom (mesetípus lesz) → a közösség sorsáról áttevődik a figyelem az egyén sorsára

→ a világmindenség globális kérdéseit felváltják a szűkebb társadalom, szűkebb közösségek, családok problémái

NEM történelmi folyamat.

Mese és mítosz egyidőben is létezett.

A szakrális jelleg elveszítése a mítosz mesévé alakulásának legfontosabb mozgatórugója.

A teremtésmítoszok jelentősége napjainkban

„Kezdetben van a Semmi.”

SEMMI

KÁOSZ

SZÉTVÁLASZTÁS

HATÁROK KIJELÖLÉSE

HÁROM KOZMIKUS ZÓNA MEGALKOTÁSA

ALÁTÁMASZTÓ PONT

KÖZVETÍTŐK

TÉR MEGTÖLTÉSE ÉLETTEL

VALAKI

VALAHOGYAN

VALAMIBŐL

VALAMIT

VAGY VALAKIT

TEREMT

Metamorphoses Szabadegyetem